

N:o 169.

Af herr **J. Andersson** i Baggböle, om höjning af det norrländska afdikningsanslaget.

Kungl. Maj:t har i år likasom förlidet år föreslagit Riksdagen att på extra stat för nästkommande år till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning *norrländska afdikningsanslaget*, ställa ett belopp af 700,000 kronor till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom de fyra nordligaste länen, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker och äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd.

I den underdåniga skrifvelse, hvori väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen gjort framställning hos Kungl. Maj:t om beredande af medel för ifrågavarande ändamål jämväl för 1909, framhålles det inom de norrländska länen rådande *oförminskade* intresset för sådana afdikningsföretag. De fakta och siffror, som till styrkande däraf åberopas, ådagalägga emellertid icke blott ett oförminskadt, utan ett betydligt *ökadt* intresse. Vid jämförelse mellan förhållandena 1906 och 1907 visar det sig nämligen, enligt hvad de båda styrelserna vitsorda, att, under det till den 15 oktober 1906 ansökningar inkommit från de fyra nordligaste länen om anslag till ett belopp af 2,093,700 kronor för 397 afdikningsföretag, motsvarande tal för tiden till den 1 oktober 1907 utgör 2,675,100 kronor för 474 företag. Enligt mig meddelade uppgifter hade mellan den 15 oktober 1906 och den 15 januari 1907 ansökningsbeloppet ökats med 308,300 kronor och utgjorde således sistnämnda dag 2,402,000 kronor. Mellan 1 oktober och 31 de-

cember 1907 hafva emellertid, enligt i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erhållen upplysning, inkommit ansökningar om bidrag ur norrländska afdikningsanslaget för 77 företag, motsvarande ett anslagsbelopp af omkring 382,000 kronor. Hela det anslagsbelopp, hvarom ansökning inkommit under 1907, utgör sålunda 3,057,100 kronor för 551 företag, för hvilka, då de begärda anslagen väl städse uppgå till det högsta belopp, som kan erhållas, eller hälften af kostnaden, sammanlagda beräknade kostnaden alltså utgör 6,114,200 kronor. Alltså en ökning under sista året af kostnads-summan med betydligt öfver en miljon och af de begärda anslagen med öfver en half miljon. Detta vittnar ju om ett högeligen lifligt och starkt *tilltagande intresse* för ifrågavarande företag, hvilka, trots statsanslagen (där sådant kan erhållas), medföra ganska kännbara uppoffringar för deltagarne. Att märka är dessutom, att här uppgifna siffror skulle blifvit betydligt högre, om tillgången till landtbruksingenjörer för undersökningar samt upprättande af arbetsplaner och kostnadsförslag varit större. För Västerbottens län hafva nu tvenne nya landtbruksingenjörer konstituerats, och anslagsansökningarna komma under den närmaste framtiden afgjordt att ytterligare ökas.

Under sådana förhållanden måste det af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen förordade och af Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet betecknas såsom i hög grad otillräckligt. Jag tillät mig att sistlidet år i en motion om anslagets höjande till en miljon fästa Riksdagens uppmärksamhet härå, ehuru utan påföljd. Då, såsom här visats, denna anslagets otillräcklighet nu är ännu större och mer iögonenfallande, torde större förhoppning finnas, att det så betydligt stegrade anslagsbehofvet åtminstone tillgodoses i den grad, sådant kan ske genom det af mig föreslagna beloppet.

Jag påpekade i min nämnda motion en af de olägenheter, som ett alltför knappt tilltaget anslag medför därigenom, att sökt bidrag till ett företag ej kan *nog snart* erhållas af anslagna statsmedel. Väntan härå kan blifva så lång, att därunder såväl arbetslöner som arbetsmateriel hinna fördyras i en utsträckning, som omöjligens kunnat förutses vid beräkningen af kostnadsförslaget.

När väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och landtbruksstyrelsen, trots de bevis de själfva förebragt om det ökade anslagsbehofvet, endast hemställa om förslag till anvisande af samma belopp, som

1907 års Riksdag beviljade för 1908, motivera de detta därmed, att arbets- och dagsverkspriserna i orterna stigit i följd af det redan flitigt bedrifna dikningsarbetet, hvarför »ett ytterligare forceradt arbete med myrutdikningar ej torde vara lämpligt». Detta synes dock vara en väl ensidig syn på saken. Att arbetslönerna stiga, kan väl ha sina olägenheter, men det har ock sina fördelar; det är åtminstone ägnadt att bidraga till arbetsklassens höjande och till bevarande åt landet af mycken arbetskraft, som annars skulle gå förlorad genom emigration.

Olägenheterna lära nog för öfrigt småningom utjämnas. De kunna i hvarje fall ej motväga de olägenheter för det norrländska jordbrukets utveckling, som en stagnation i den här ifrågavarande, med så lifligt intresse af befolkningen omfattade verksamheten skulle medföra. Ty en omfattande afdikning är det första villkoret för jordbrukets utveckling i öfre Norrland med dess ofantliga områden af till betydlig del odlingsbara mossar.

De norrländska afdikningsföretagen medföra dels en afsevärd tillökning i landets åker- och ängsareal, dels förbättring af skogsmarkerna invid mossarna, hvilka äro utsatta för försumpning, dels vinnande af torf i betydliga mängder, dels minskande af frostländigheten, hvarjämte en del mossar, hvilkas afdikande hufvudsakligen afsett frostländighetens minskande, kunna förvandlas till skogbärande mark.

Beträffande afdikningens verkan med hänsyn till frostländighetens minskande har man å visst håll på teoretiska grunder framkommit med det påståendet, att en sådan verkan af någon praktisk betydelse ej skulle äga rum. Å samma håll har man dock, under erkännande att denna åsikt ej är fotad på erfarenhetsrön, medgifvit, att en sådan undersökning angående denna sak bör verkställas. För påbörjande af sådan undersökning, hvilken för att gifva något resultat måste fortgå under en längre följd af år, begär nu också Kungl. Maj:t ett anslag.

Landtbruksstyrelsen, som, stödd på ett öfverväldigande bevismaterial, (hvarom se bilaga till statsverkspropositionen, nionde hufvudtiteln, sidd. 399—401) påvisar, att frågan om frostländighetens minskning genom sankta markers afdikning är af erfarenheten *afgjord* och att därför den föreslagna undersökningen endast kan gå ut på att vetenskapligt *förklara* företeelsen, men icke att utröna, om den är verklig eller ej, alldenstund dess verklighet är fulltygadt

faktum, har ej velat afstyrka den nämnda undersökningen, men yttrar i sin skrifvelse, att det skulle vara till mycket stor skada, om vetenskapens tvekan om rätta sättet att förklara ifrågavarande faktum skulle leda till uppskjutande på obestämd tid af de åtgärder till landets förkofran, hvilka af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen föreslagits och som väl närmast åsyftade frostens förminskande, men äfven den ur nationalekonomisk synpunkt ej mindre viktiga frågan om tillgodogörande, där så lämpade sig, för odling och bebyggande eller för beredande af bräntorf m. m. af för närvande odugliga marker, som därjämte, åtminstone delvis, hade en försummande inverkan på omgifvande nejd. Styrelsen finner sin samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om anvisande af föreslaget belopp till norrländska afdikningsanslaget alldeles oberoende af den ifrågasatta undersökningen.

Med stöd af hvad jag här anfört och påvisat, tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen ville på extra stat för år 1909 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning norrländska afdikningsanslaget, till understödjande, medelst statsbidrag utan återbetalningskyldighet, af myrutdikningar och vattenaftappingar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländigheten för närliggande bygd, ett belopp af 1,000,000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1908.

J. Andersson.

Häruti instämma:

<i>J. Bromée.</i>	<i>P. Hörnstén.</i>	<i>Rob. Karlsson.</i>
<i>A. A. Eriksson.</i>	<i>Linus Lundström.</i>	<i>C. G. Sædén.</i>
<i>E. Sundin.</i>	<i>L. J. Carlsson.</i>	<i>G. Kronlund.</i>
<i>P. Zimdahl.</i>	<i>Joh. Er. Nordin.</i>	<i>S. J. Enander.</i>
